

Kuntaliiton ajankohtaiskatsaus

KEHTO-foorumi, Espoo 27.4.2018
Paavo Taipale / Hanna Kemppainen

Toimialan ajankohtaisasioita

- Liikennealan hallinnon ja säätelyn muutokset
- Digitaalisen infrastruktuurin strategia 2025 tulossa (?) lausunnolle
- Yhdyskuntaa palvelevien johtojen sijoittaminen, ET:n ja KL:n yhteinen diasetti
- Jätelain tilanne, mm. markkinapaikkaselvitys
- KEINO – Kestävien ja innovatiivisten hankintojen osaamiskeskus
- Katsaus KEHTO-hankkeisiin
- Ympäristöterveydenhuollon ja vesitalouden tehtävien päivystystarveselvitys
- UUMA3-ohjelma

Maantielain muutos = laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma
 - » Laaditaan 10-12 vuodeksi.
 - » Voi sisältää valtion, maakuntien ja kuntien toimenpiteitä.
 - » Vaikuttaisi maakunnissa tehtävään suunnitteluun ja ohjaisi valtion ja maakuntien välistä sopimista.
 - » Tehtävä yhteistyössä kunnissa ja kaupunkiseuduilla tehtävän suunnittelun kanssa.
- Maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma
 - » Suhdetta kunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun selkeytetty: suhde rakentuu vuorovaikutukseen ja toimijoiden yhteistyöhön.
 - » Ei oikeudellisia vaikutuksia kuntien toimintaan, eikä sitovia vaikutuksia niiden päätöksentekoon.
 - » Valmistelussa kiinnitettävä huomiota kuntien ja kaupunkiseutujen tavoitteisiin ja suunnitelmiin.

Hallituksen esitys tieliikennelaiksi

- Liikenteenohjauslaitteen asettaminen 71 §
 - » Kunnan tulisi tehdä hallinnollinen päätös kaikista liikenteenohjauslaitteista, joita tieosakkaat ja kiinteistöt asettavat tielle.
 - » Kuntien resurssitarpeet ja vastuut lisääntyisivät kohtuuttomasti.
 - » Kuntien tulkinnat ja nykykäytäntö toimineet hyvin.
 - » Menettely olisi erittäin kustannustehoton.
 - » KL:n esitys: suostumusmenettelystä luovutaan ja kiinteistöt vastaavat itse ohjauslaitteista.
 - » Jos kuntien tehtäviä lisätään, on lakiesitystä tarkistettava ja soveltamisaluetta täsmennettävä, esim. pysäköintilaitokset rajattava pois.

Valtioneuvoston muutosehdotus ajoneuvojen käytöstä tiellä annettuun asetukseen

- Asetusmuutoksessa otettaisiin käyttöön HCT-yhdistelmät mahdollistavat mitat raskaassa liikenteessä.
 - » Suurin sallittu pituus kasvaisi 25,25 metristä 34,5 metriin
- HCT-yhdistelmiä on kokeiltu poikkeusluvilla viiden vuoden ajan.
 - » Asetusehdotuksen muutoksia esitetään HCT-kokeiluista saatujen tulosten perusteella koko tieverkolle
- Kuntaliiton kanta:
 - » Kokeiluja on toteutettu ainoastaan erikseen määrätyillä, etukäteen liikennekelpoisuuden osalta tarkastetuilla reiteillä
 - Ei ole luotettavaa arviota siitä, millaisia vaikutuksia suurimpien sallittujen mittojen käyttöönotolla on koko tieverkolla.
 - » Arvioitu vaikuttavan liikenneturvallisuuteen positiivisesti
 - Arvio liian yksioikoinen ja puutteellinen etenkin kuntien katuverkon osalta
 - Vaikutukset taajamissa ja kaupunkialueella voivat olla kielteisiä

Kuntien katuverkon huomioiminen ja asetuksen voimaantulo

- Asetusehdotuksen vaikutuksia, muutostarpeiden määrää ja kustannuksia kuntien katuverkoille ei ole arvioitu
- Katuverkolla pidemmät ajoneuvoyhdistelmät voidaan ohjata vain niille soveltuville määrätyille reiteille kuten erikoiskuljetusreiteille.
- Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan jo syksyllä 2018.

Digitaalisen infrastruktuurin strategia

- "Suomi tietoliikenneverkkojen kärkimaaksi"
- Strategia tulee lausunnonle lähiaikoina, keskustelussa ollut mm.:
 - Suurimmat kaupungit ja niiden keskeisimpien liikenneväylien varustaminen 5G-verkoilla vuoden 2025 loppuun mennessä
 - Infrastruktuurin rakentamisen ja lupamenettelyjen sujuvoittaminen ja kustannustehokkuuden parantaminen
 - Palvelukilpailun edistäminen verkkojen avoimuudella
 - Passiivisen infrastruktuurin, kuten kaapelikanavien ja putkien, tehokkaampi käyttö verkkokilpailun edistämiseksi
 - Laajakaistapalvelujen kysynnän aktivoiminen

Yhdyskuntateknisten johtojen sijoittaminen

- MTK:n kanssa allekirjoitettavana suositussopimus, joka korvaisi vuoden 2010 sopimuksen – viimeiset viilaukset
 - » Suositussopimus, malli johtoalueen käyttöoikeussopimuksesta ja korvausperiaatteet
 - » Johtoalueen pinta-alaan perustuva korvaus
 - » Korvausperusteena aluekohtainen toteutuneisiin kauppoihin pohjautuva käypä arvo ja sen aleneminen (0-100 %)
 - » Eräitä maa- ja metsätaloudelle aiheutuvien haittojen korvauksia listattu, ei euromääräisiä suosituksia
 - » Keskeistä maanomistajan ennakoiva informointi johdonpitoon liittyen

Yhdyskuntaa palvelevien johtojen sijoittaminen (MRL 161 §)

- Sopimusmenettely ensisijaisena toimintamallina
- Päätöksentekoprosessi kunnassa, jos sopimukseen ei päästä

Kuntaliitto ja Energiateollisuus 8.3.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta HE 195/2017 vp

- Ehdotus eduskuntaan joulukuussa 2017, valiokuntakuulemiset 2-3/2018, päätös arviolta 4-5/2018
- Voimaan 1.1.2019
- *Kunnan vastuulla 2019 alkaen asumisen jätteet sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte*
- Mitä tarkoittaa kunnan hallinto- ja palvelutoiminta? → soveltuvin osin, mitä kuntalain 6 §:n 2 momentissa säädetään kunnan toiminnasta.
 - » Lainkohdan mukaan kunnan toiminnaksi katsotaan kunnan ja kuntakonsernin toiminta sekä kunnan osallistuminen kuntien yhteistoimintaan (mm. kuntayhtymät ja yhteinen toimielin).
 - » Kunnan toimintaan lukeutuvat lisäksi kuntien yhdessä omistamat yhteisöt, joissa kunta käyttää yhdessä muiden kuntien kanssa määräysvaltaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta HE 195/2017 vp

Tässä vaiheessa kuntavastuulta poistuisi siis vuoden 2019 alusta lukien

- **yksityisten** sosiaali- ja terveystalveluiden sekä koulutustoiminnan yhdyskuntajätteet
- Valtion ja seurakuntien ym. julkisyhteisöjen (=muiden kuin kuntien) hallinto- ja palvelutoiminnan jätteet
- Poikkeus kunnan järjestämän kuljetuksen alueilla siirtymäaika kuljetussopimuskauden loppuun, kuitenkin enintään 3 vuotta lain voimaantulosta (1.1.2022)

Maakuntauudistus 2020 → SOTE-toiminnan yhdyskuntajätteitä poistuisi kuntavastuulta

Yhdyskuntajätehuollon markkinaehtoisen toiminnan raja

- Ulosmyyntiprosentti
 - » Vuonna 2017 hankintalain poikkeamana 15 %
 - » Vuonna 2018 hankintalain poikkeamana 10 %
 - » *Vuosina 2019-2029 jätelain poikkeussäännöksellä 10 % ilman euromääräistä rajaa*
 - » *Vuodesta 2030 jätelain poikkeussäännöksellä 5 % ilman euromääräistä rajaa*
- → mikäli jätelain poikkeus ei toteudu, vuodesta 2019 prosentti on 5 ja 500 000 euron raja olemassa

Jätteiden ja sivuvirtojen markkinapaikan valmistelu

- Jätelakiuudistuksen 2. vaihe
- Tavoite: eduskuntaan vielä 2018, voimaan vuonna 2019
- Yleinen avoin ja lakisääteinen TSV-markkinapaikka
 - » Kiireellisin on lakisääteinen osio
- Pakollisen TSV-osion tavoitteena korvata JL 33 §:ään esitetyt muutokset kunnan (jätehuoltoviranomaisen) palvelutarjonnan puutteen selvittämisvelvollisuudesta
 - » Säännöllistä (sopimus-)TSV-palvelua ei saisi antaa ellei jätteen haltija ole käynyt markkinapaikkamenettelyä läpi
 - » MP:n lopputulema voisi osoittaa palvelutarjonnan puutteen
 - » Haasteet: saada toimijat käyttämään menettelyä, tietojärjestelmän luominen, rahoitus auki
- Tähän mennessä esitetyt luonnokset eivät sovi julkisille toimijoille (hankintalaki ← → jätelaki)
 - » Niilläkin tulee olla oikeus palveluun markkinapuutetilanteessa

Vesihuollon tila ja rakennemuutos

- VN-TEAS –hanke 1.2.-30.6.2018 (jatkunee 31.8. saakka)
- Tilaajana VNK, ohjausryhmässä MMM, STM, YM sekä asiantuntijajäsenet Kuntaliitosta ja VVY:stä
- Toteuttajina Aalto-yliopisto, Ramboll, Tyrsky Consulting ja Keypro
- Työpaketit:
 - » Vesihuoltoverkoston kunnan arviointiin soveltuvat menetelmät, lähtötiedot ja riskit
 - » Toimintamalli, kustannusarvio ja aikataulu verkoston tilan selvittämiseksi
 - » Vesihuoltoalan rakennemuutoksen vaihtoehtoisen skenaariot ja niiden vaikutus
 - » Rakennemuutoksen potentiaalisimmat ohjauskeinot ja etenemispolku

Vesihuollon rakennemuutoksen skenaariot

- Rakennemuutoksen skenaariotarkastelu
 - » "Nykytila", "Talousalue", "Suuralue", "Palvelutuottajamalli"
- Vesihuoltolaitosten pysymisestä julkisessa omistuksessa on hanketyöskentelyyn osallistujien keskuudessa laaja yhteisymmärrys
- Kuntien keskinäisten omistusjärjestelyjen haastavuus
- Yksityisten osuuskuntien asema?
 - » Suuri tarve osaamisen kehittämislle

Vesihuollon rakennemuutoksen ohjauskeinot

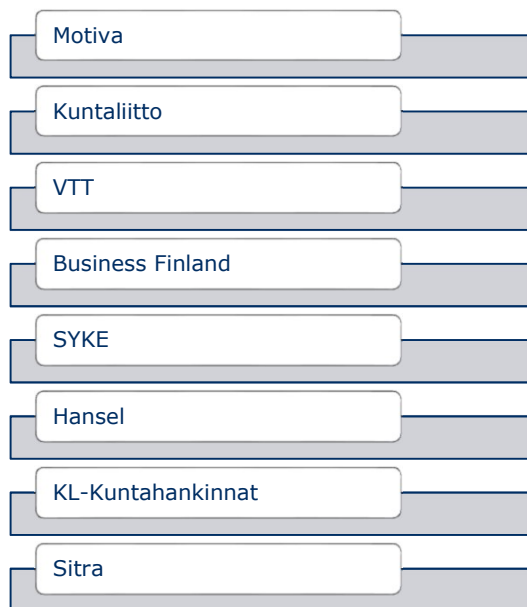
- Ohjauskeinojen taustalla Vesihuollon suuntaviivat 2020-luvulle –selvityksessä tunnistetut näkökulmat:
 - Vesihuoltolaitosten resurssien vahvistaminen
 - TKI-toiminnan ja osaamisen vahvistaminen
 - Valuma-aluepohjaisen ajattelun vahvistaminen suunnittelussa
 - Vesihuollon voimakkaampi kytkeminen osaksi bio- ja kiertotaloutta
 - Vesihuoltosektorin kansainvälinen yhteistyö
- Ohjauskeinojen vaikuttavuutta ja hyväksyttävyyttä selvitetään kyselyillä, haastatteluilla ja työpajalla
- Valitaan realistinen ja poliittisesti hyväksyttävä etenemispolku valitun skenaarion saavuttamiseksi

Kuntaliiton linjaukset vesihuollon omistajuudesta

- Tavoitteena KL:n hallituskäsittely kevään 2018 aikana
- Keskeiset painopisteet:
 - Vesihuolto on olennainen osa toimivaa arkea
 - Hyvä omistajaohjaus, hyvä vesihuolto
 - Vesihuolto-osaaminen turvattava
 - Omistajalle kohtuullinen tuotto
 - Riskienhallinta kattavaksi
 - Omaisuudesta huolehdittava
 - Roolit hulevesien hallinnassa selkeäksi

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO

KEINO-konsortio

Toimintaa rahoittaa ja ohjaa työ- ja elinkeinoministeriö

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus

TEM/1999/09.01.02/2017 KIJH verkostomainen osaamiskeskus-hanke

Toiminta- ja taloussuunnitelma

8.12.2017

KEINON toiminta lyhyesti

- Osaamiskeskus aloitti toimintansa virallisesti 1.3.2018
- **Toiminnan painopisteitä**
 - » **Hankintojen strategisen johtamisen kehittäminen**
 - Mm. valmennuksia kuntajohtajille, tiekarttatyötä, työkaluja hankintojen johtamiseen
 - » **Vaikuttavuus ja mittaaminen**
 - Työkaluja hankintojen johtamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin
 - » **Tilaaajaryhmät**
 - Eri teemoihin kootut valtakunnalliset tilaaajaryhmät, esim. kestävätkä rakentamisen ratkaisut, älykkäät energiajärjestelmät, liikenteen uudet käyttövoimat, sosiaali- ja terveystalvet jne.
 - Tilaaajaryhmien teemoja voi ehdottaa KEINOLLE!
 - » **Green deal -mallin pilotointi**
 - Sopimuksen tekeminen ja pilotointi
 - » **Alueelliset verkostot**
 - Eri hankintayksiköistä kootut alueelliset vertaistukiverkostot
 - » **Muutosagentit**
 - Tavoitteena saada 18 kpl muutosagentteja Suomeen
 - » **Kansainvälinen toiminta**
 - Kansainvälisten esimerkkien jalostaminen kotimaiseen käyttöön
 - Kotimaisten hyvien käytäntöjen vieminen kv-markkinoille
 - Opintomatkoja

Mitä KEINOssa seuraavaksi tapahtuu?

- Toiminnan lanseeraustilaisuus toukokuussa 2018
- Muutama eri kohderyhmille suunnattu kysely touko/kesä/heinä 2018

Lisätietoa KEINOsta

- www.hankintakeino.fi/
- www.upphandlingskompetens.fi/
- www.procurementcompetence.fi/
- [Twitter.com/hankintakeino \(@hankintakeino\)](https://twitter.com/hankintakeino)
- Tilaa uutiskirje: paivi.palmu@kuntaliitto.fi

Käynnissä olevat hankkeet 1/3

- HARKOinfran (Harkittua omistajuutta) päivitys
 - » Kysely lähetetty Kehto-kaupunkeihin ja Varkauteen 4.10.
 - » Vastausten analysointi ja raportin kokoaminen 6/2018 mennessä
- LIKE – liikenne- ja infra-alan osaamisen kehittämisfoorumi (www.infraosaaja.fi)
 - Tarkoituksena edistää alan osaamisen kehittymistä
 - Jatkohanke 2018-2019
 - Diginfra 2.018 –ohjelma
- Turvallinen liikenne 2025 –ohjelma (VTT)

Perinteisten toteutusmuotojen kehittäminen (PETOKE)

- Liikenneviraston ja 19 Kehto-kaupungin sekä Infra ry:n yhteishanke 4/2017-12/2019, toteuttajana VTT
- Tavoitteena testata "allianssityyppisten" toteutusmuotojen etujen soveltamista perinteisiin urakkamuotoihin
- Kehitystyöryhmät KU-, ST- ja KP-urakointimuodoissa
- KU- ja ST-ryhmien malleista laadittu prosessikuvausluonnokset ja Livin pilottihankkeita valmisteltu kilpailutusta varten.
- Kaupunkien pilottiprojektit: Kuopiosta satamaprojektin laiturirakenteisiin liittyvä ST-urakka ja Tampereelta investointiprojekti
- Kunnossapidon pilottiprojekteja ei kaupungeista saatu
- KP: Kuntien osalta selvitetään ja analysoidaan kunnossapidon nykytilaa hybridimalliraporttiin verrattavalla tavalla, haastattelut Kehto-kuntiin ja Naviconin hankintamallia hyödyntäviin kuntiin

Infra-O -hanke

- *Infraomaisuuden avoin innovaatioalusta* (Infra-O) –hanke keskittyy kahden infraomaisuuslajin eli katu- ja viheraluetietojen tietomallin (kaupunkimallin osa) ja rajapintojen määrittelyyn
- Osa KuntaTietoPalvelu-kehittämiskokonaisuutta
- Tilaajana Suomen Kuntaliitto ry ja 11 kaupunkia
- Tietomallimäärittäminen valmistui tammikuussa ja ohje maaliskuussa, saatavilla verkossa www.infra-o.fi , myöhemmin www.kuntatietopalvelu.fi
- Kuntakohtaisia käyttöönottohankeita tulisi saada käyntiin yhdessä järjestelmätoimittajien kanssa
- 15.3. pidetyn seminaarin videotallenteet verkossa
 - » <https://www.kunta.tv/suorat-lahetykset/kuntaliitto-live/infraomaisuuden-avoin-innovaatioalusta-15-3-2018/>

Ympäristöterveydenhuollon ja vesitalouden tehtävien päivystystarveselvitys

- STM:n, MMM:n ja HVK:n rahoittama selvitystyö 1.3.-31.5.2018
- Projektipäällikkö Kuntaliitossa
- Tehtävät:
 - » Yhteenveto niistä ympäristöterveyden ja vesitalouden häiriötilanteista, jotka voivat toteutua maakunnissa ja joissa em. kokonaisuudella on joko johtovastuu tai vastuu asiantuntijaosaamisesta
 - Arvioidaan näistä päivystystä vaativien toistuvuus ja laatu
 - » Kuvaus ympäristöterveydenhuollon ja vesitalouden päivystyksen nykytilasta, sekä kuvataan nykyjärjestelmien mahdolliset ongelmat
 - » Arvioidaan mahdolliset vaihtoehdot, niiden kustannukset sekä tarvittavat lainsäädännön muutostarpeet päivystyksen toteuttamiseksi maakunnissa
 - » Ehdotukset ympäristöterveydenhuollon ja vesitalouden päivystyksen toteuttamiseksi maakunnissa vuoden 2020 alusta

Uusiomateriaalit maarakentamisessa 3

- UUMA3-ohjelma käynnistymässä, Ramboll koordinoi
- Noin 10 kaupunkia mukana, lisäksi yrityksiä ja Liikennevirasto
- Kuntaliitolla viestintärooli
- Keskeisiä kehittämisalueita ovat mm. uusiomaarakentamisen suunnittelu- ja hankintaprosessit Liikenneviraston ja kuntien toiminnassa ("Kaupunkirakentamisen UUMA-käsikirja")
- Erityyppiset pilotoinnit, tuote- ja palvelutoimintojen kehittäminen sekä tiedon jakaminen nettisivujen ja koulutusten avulla
- Tavoitteena noin 600 000 euron budjetti vuosille 2018-2020
- www.uusiomaarakentaminen.fi

Tuoreita julkaisuja

- Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen opas luottamushenkilöille
 - » Opas on tarkoitettu kunnassa ympäristönsuojeluasioita hoitavan toimielimen jäsenten käsikirjaksi. Oppaaseen on koottu keskeisimmät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan kuuluvat säännökset, ohjeet ja suositukset
- Ympäristöterveydenhuollon opas kuntapäätäjille
- Kuntien rakennusvalvonnan hallintokysely 2017
- Kuntien ympäristönsuojelun hallintokysely 2017
- **Maksutta verkossa: <http://shop.kunnat.net/>**

Toimivat yhdyskunnat – Elinvoimaa ja elämisen laatua

Päivitetty tiivis kuvaus kunnan teknisen sektorin keskeisistä tehtävistä ja haasteista. Suunnattu erityisesti luottamushenkilöille.

Lataa maksutta verkosta

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3385

